David Tibet

ANGLIA TITKOS KIRÁLYNŐJE

I.

Ezerkilecszázkilencvenegyben, azon a bizonyos péntek estén.

„Halló, Ön az 123456-os számot hívta Brightonban. Nem tudok most a telefonhoz jönni. Kérem, hagyjon üzenetet."

„Halló, Londonból telefonálok, a 939393-as számról. David Tibet vagyok. Tony Engle-től kaptam meg a telefonszámát, a Topic Recordsból… Bizonyára nem hallott még rólam és a zenekaromról, a Current 93-ről sem, azonban én *hatalmas* rajongója vagyok Önnek *és* a dalainak. Nagyon *szeretnék* kiadni egy olyan lemezt, amelyen a *saját* munkáiból válogatott kedvenc dalait adja elő. Megengedi, hogy elküldjek pár számot, amin én és a zenekarom játszunk, s párat azok közül is, amelyeket én adtam ki? *Majd* hívom még. Köszönöm."

Másnap, 1991-ben, azon a bizonyos szombat estén.

„Halló?"

„*Shirley Collins*szal beszélek? David Tibet vagyok. Már kétszer hívtam, de csak egy üzenetet hagytam. *Teljesen* lenyűgöz, amit csinál. *Találkozhatnánk?* Küldtem Önnek egy *csomagot*… megkapta?"

„Azt hittem, hogy már mindenki elfelejtett, kivéve a »pulóvereseket«, akik a folk-klubokban élik az életüket. Hallgatják még az emberek a zenémet?"

„Shirley, *szólíthatom* így? *Elképzelése* sincs arról, hogy milyen *fontos* még mindig, és hányan *szeretik* a dalait. És arról *sincs* elképzelése, menynyit érnek az első kiadású lemezei. *Több száz* fontot. *Nagyon* szeretnék találkozni Önnel. *Sok* saját lemezt adtam ki, és más művészekét *is*. Mint például Tiny Timét, aki a *barátom*."

„*PICI TIM?*"

II.

Edwin Pouncey (ismertebb nevén Savage Pencil) volt az, akitől először hallottam Shirley és Dolly Collinsról. Edwinnel akkor találkoztam, amikor (ahogy most, és tulajdonképpen akkor is) szabadúszóként, az azóta már rég megszűnt zenei hetilapnál, a *Sounds*nál dolgoztam. Abban az időben beleástam magam a tündérmesék világába, és éppen az ötkötetes Child *Ballads*t tanulmányoztam, s az időben visszamenve elkezdtem Comust, Incredible Strings Bandet, C.O.B.-t, Treest és Forestet hallgatni – olyan elektronikus folkzenekarokat, amelyek a brit folklór mágikus és pogány elemeire fektették a hangsúlyt. Akkoriban, mikor a folk-rock (szörnyű és lusta kifejezés – tudom –, de én így használom, *mea culpa*) irányába tettem felfedezéseket, két dolgot fogadtam meg: soha többé nem vásárolok 1979 után megjelent albumot valamint olyan lemezt, amit szcientológus rögzített.

Edwin hibátlan ízléssel megáldott férfi, akinek ajánlása írókkal és zenészekkel kapcsolatban mindig inspiráló volt. „Hallgatnod kellene Shirley és Dolly Collinst. *Imádnád* őket."

Így hát fogtam magam és megvettem az első lemezt, amit találtam tőlük. A *The Power of the True Love Knot* 1983-ban a Hannibal Recordsnál megjelent újrakiadását. Hazamentem. Isten szeme! Isten füle! Isten *vére!* Beleszerettem Shirley hangjába, Dolly hangszeres játékába és hangszerelésébe. Beleszerettem mind a 14 dalba. Beleszerettem a lemezborítóba. Shirley ruhájába. A kezében tartott furcsa hibrid hangszerbe. És természetesen szerelmes lettem Shirley-be is és Dolly-ba is. Olyan volt ez a zene, mint az álmaim, amiket az álmodásról valaha is álmodtam. Shirley hangja egyenesen a szívemig hatolt és otthonra talált benne. Soha nem hagyott el, s valahányszor őt hallgatom, olyan, mintha a szívemben madarak énekelnének.

Igazán nem tudom megmagyarázni, miért is volt számomra elsöprő erejű ez az album. De olyasvalamivel találkoztam, amiről azt hittem, hogy már régen elveszítettem, s most újra egésznek éreztem magam. És *szerelmesnek*.

Abban az időben nem volt rá mód, hogy akár Shirley-nek, akár Dolly-nak utánanézhessünk az interneten. A lemezeiket sem lehetett másként beszerezni, csak a szokásos módszerrel, róni a lemezboltokat vagy böngészni a *Record Collector* hirdetéseit. Shirley és Dolly rejtély volt számomra, azonban előzőleg rátaláltam a *Folk Roots* egy számára, melynek címlapsztorija róluk szólt, s ez azért adott egy átfogó képet a munkásságukról, valamint arról, hogy a cikk megírásának idején éppen mivel foglalkoztak. Ám a cikk nem volt *elég* kimerítő. *Többet* akartam tudni, határozottan több információt akartam *szerezni* róluk. Ezért bementen London valamennyi lemezboltjába és megvettem tőlük mindent, amit csak tudtam. És azokat is, amiken csak Shirley énekelt. Annak is utánajártam, hogy vajon volt-e olyan megjelenés, amin egyedül Dolly játszott. Sajnos csak tőle semmit nem találtam. De rábukkantam Peter Bellamy lemezekre – amiken ugyan Shirley nem szerepelt –, és a *The Transports* című *folkballad*-operára, melynek hangszerelési munkáiból viszont Dolly jócskán kivette a részét. Azokat is megvettem. És a hosszú időszakok között, amikor beleástam magam Shirley-be és Dolly-ba, vagy csak az egyikőjükbe, vagy a másikójukba, mindaddig, amíg eksztatikusan beléjük nem fulladtam, arról álmodoztam, hogy egy nap találkozni fogok velük, külön és együtt is, és elmondom nekik, hogy szerelmes vagyok beléjük, külön is és együtt is. De először meg kellett szereznem a *telefonszámukat!* És másodjára, valahogy rávenni Shirley-t, hogy énekeljen újra lemezre, hogy élőben is adjon elő. *Beletelhet* pár évbe. De türelmes voltam.

Hazudok. *Egyáltalán* nem voltam türelmes. Bár annak kellett volna lennem.

III.

Pár nappal később már a kis fekete noteszemben volt a telefonszám. A szelíd megszállottakra mindig rámosolyog valahogy a szerencse, ezzel győzködtem magam előtte. A Current 93 új lemeze, a *Thunder Perfect Mind* hangmérnöke, David Kenny előzőleg a Topic Records lemezstúdiójában dolgozott Észak-Londonban. Odamentünk vele, s ott találkoztunk Tony Englelel, a Topic Records alapítójával, aki egyben kiadója is volt sok szép, jelentős folk albumnak, többek között Shirley „Heroes In Love" című kislemezének, két nagylemezének, a *The Sweet Primeroses*nak és az *Adieu To Old England*nek, valamint egy Dolly-val közösen készített lemeznek, a *For As Many As Will*nek. Készséggel megadta Shirley számát, és pár nappal később, azon a bizonyos 1991-es péntek estén felhívtam őt a kelet-londoni házamból, mialatt az akkori barátnőm, Miss Kat éppen curryt főzött és megpróbált találni magának egy zugot a lakásban, ahol az *Anthems In Eden* kevésbé volt hangos az ő drága kis csikóhal füleinek.

IV.

„*Természetesen* találkozhatunk, Tibet. Mikor szeretne eljönni?"

„*Amint csak lehet!* Elvihetem magammal Miss Katet, valamint Nick Salomant a Bevis Frondból és Cyke Bancroftot a *Ptolemaitic Terrascope* magazintól? Szeretnénk készíteni egy *interjút*."

„Hát *persze!*"

„Ez nagyon kedves Öntől, Shirley. Ó, és vihetném magammal a CD-ket és a bakeliteket, amiken énekelt, az összes kiadást, és *dedikálná* nekem? *Csak* 40 darab… körülbelül… talán egy *párral* több… És *szalagra* mondana valamit, hogy felhasználhassam az új *lemezem* nyitódalában? *Tudom*, már nem énekel… *de*…"

„Ó… ó… igen… azt *hiszem*… beszéljünk róla… de énekelni már nem éneklek többé."

„Nagyszerű. Viszlát, *holnap!*"

V.

Először Shirley-hez mentünk, majd a brightoni North Gardensbe. És kezdetét vette életem legörömtelibb és legértékesebb barátsága.

Shirley hihetetlen vendégszeretetről tett tanúbizonyságot, a kérdéseinkre kedvesen és türelmesen válaszolt. Szívből meglepődött azon, hogy az általa elképzelt brit folkrajongók kicsiny, korosodó és egyre fogyatkozó csoportján kívül bárkit érdekelhet még a pályafutása, és hitetlenkedve nézett rám, amikor megemlítettem, hogy a Folkwaysnél, a Topicnál vagy a Harvestnél kiadott első nyomású lemezei most is nagyon sokat érnek, és sok gyűjtő kívánságlistáján az elsők között szerepelnek.

Korábban a *Folk Roots* cikkéből tudtam meg, hogy jóideig egy Oxfam üzletben, majd egy társadalombiztosítási irodában dolgozott Brightonban. Abban az időben elég gyéren áramlott az információ, mivel egy egérgomb lenyomásával még nem juthattunk hozzá minden minket érdeklő dologhoz az interneten. Utólag mesélte, hogy miután először beszélt velem, s elmondtam neki, hogy munkássága mennyire fontos, mély és gyönyörűséges, letéve a kagylót elsírta magát. Felfoghatatlan volt számomra, hogy ő és Dolly azt hitték, hogy minden, amit oly ragyogó módon létrehoztak, a feledés homályába merült. Úgy tűnt, egyikőjük sem tud arról, hogy a sok album, amiket a See For Miles, a Hannibal, a BGO és a Righteous adott ki újra, bizonyítja, hogy az emberek nem felejtették el őket, és sokan mások is már első alkalommal beléjük szeretnek.

Természetesen nekem pedig arról nem volt fogalmam az első találkozáskor, hogy milyen gazdag a magánélete, mik azok az élmények, tapasztalatok, amik alakították őt, és milyen óriási a száma azoknak a kalandoknak, melyeknek részese volt. „1959-ben – az USA déli államaiban? A *szegregáció* idején? Ön és Alan Lomax együtt fedezték fel Mississipi Fred *McDowellt*? És a Parchman *Farm*? A kislánya, Polly, valóban Jimi Hendrix *térdén* ült? És Jimi *flörtölt* Önnel? A fia, Rob, az *Asian Dub Foundation* menedzsere? Várjon csak, mit is vágott a fejéhez az az őrült déli baptista prédikátor? Kérem, mutassa meg azt a kártyát, amit adott, és az van rajta, hogy „A Mennyei Atya Törvénye"… Az *ott* meg micsoda? Csak nem az eredeti kerámia *csempe* az *Anthems In Eden* borítójáról? De mi az, hogy volt még további két kerámia tábla, amik nem lettek *felhasználva*? HOL VANNAK?

Shirley… tudja, *tényleg* írnia kellene egy könyvet az *életéről*…"

VI.

Nehéz megmondani, milyen sokat jelent számomra Shirley zenéje. Az igazság az, hogy eny-

nyi év barátság után már nem tudok különbséget tenni közte és az életműve között, hiszen a művészettel való kapcsolata oly igaz és minden műviséget nélkülöző. Valahol ezelőtt azt írtam, mennyire látszik, hogy Shirley közvetlenül a szívből énekel. A hangja, s az általa annyira szeretett dalok előadása mélyen belőle fakadnak, telve ártatlansággal és tapasztalattal – igazi *Songs Of Innocence And Experience* –, és annyira Angliában gyökereznek, vagy inkább meganynyi Angliában. S ő mindezeket egybefűzte: az álom Angliát, a vidéki Angliát, az elvarázsolt Angliát, a munkások Angliáját, a cigány Angliát, a kegyes Angliát, a kíméletlen Angliát, a gyászoló Angliát, a gyilkosok Angliáját, a nemes Angliát, a nemesek Angliáját – a lehető legtöbbféle Angliát. Mindezek ezt az Angliát alkotják, úgy a mondént, mint a mágikusat, s ezeket kell meglelni a dalaiban.

Borzasztóan akartam, hogy újra énekeljen, és színpadra is lépjen, de ő makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy vége, s már soha többé nem fog. Könyörögtem neki – a rákövetkezendő közel 23 évben. És lassacskán elértem a célom.

Tony Engle beleegyezett, hogy akkori saját kiadóm, a Durtro, megjelentessen egy válogatást Shirley személyes kedvenceiből, amiket egykor a Topic adott ki. A *Fountain Of Snow* 1992-ben látott napvilágot Shirley és általam írt fülszövegekkel. Nem csak hogy először lettek CD-n csokorba gyűjtve a Topicnál rögzített dalok, hanem Shirley-t és Dolly-t megismerhette egy új közönség, akiket eddig csupán zenekarommal, a Current 93-vel készített felvételeim vonzottak, és akik vagy nem tudták beszerezni eddigi a lemezeiket, vagy nem voltak tudtában azok nagyszerűségének, s ezért nem is keresték őket. És *túl* sokan voltak, akik *nem* ismerték őket.

Így hát, már akkor, mikor visszatértem vakációzni Malajziába, abba az országba, ahol születtem és sok évig éltem, magammal vittem jó pár kazettát Shirley és Dolly zenéjével. Ledőltem az ágyra egy olcsó penangi szállodában, és betettem a magnóba az *Adieu To Old England* című. S elkezdtem írni: „»*One night as I lay on my bed« plays / The Chinese chatter is chipping away…*" [„»Egy éjjel, amint az ágyamon hevertem«, énekli / A kínai csevely lassan elkopik…"]

Shirley Collins (2015)

Penangban mindenkinek róluk beszéltem. Shirley és Dolly is a kiadómhoz kerültek, olyan, már addig megjelentetett nevek társaságában, mint Tiny Tim, Current 93, Anthony and the Johnsons, Bill Fay, Tony McPhee, Nature & Organisation, Charlemagne Palestine, Baby Dee, Arthur Doyle és Thomas Ligotti.

„*I went down to the forest to gather fine flowers / But the forest can yield me no roses*". [„Elmentem az erdőbe szép virágokat szedni, / de az erdő nem adott nekem rózsákat".] A Current 93,

ahogy már említettem, akkoriban rögzítette új dupla albumát, a *Thunder Perfect Mind*ot. Tudtam, hogy Shirley nem fog énekelni rajta – ezt korábban már határozottan kijelentette. Ezért megkérdeztem tőle, hogy elmondana-e néhány sort egy bizonyos tradicionális dalból, ami a lemez bevezető számának része lenne, és aminek az *Anthems In Eden* előtt tisztelegve az „A Beginning" címet adtam. A hangját North Gardens-i házában rögzítettem, s akkor azt mondtam magamban: „*Ez* a kezdet." Sokat jelentett számomra, hogy bevonhattam a munkámba Shirley-t, ha csekély módon is.

Azonban makacsul hittem abban, hogy újra élőben kellene énekelnie és játszania. Elmondta, minden önbizalmát elveszítette, és a hangja sem olyan már, mint régen. Erre azt válaszoltam, hogy az önbizalom visszanyerhető, és a hangja olyan gyönyörű és igaz, amilyen mindig is volt. Hogyan lehetne másképpen, hiszen a hangjának igaznak kellett lennie, mivel ő maga volt a hangja? Amikor elmondta önbizalomvesztésének személyes okait, megértettem tartózkodását. Ami a hangját illeti, mondtam neki, tényleg megváltozott, ahogy minden hang teszi. A tapasztalat és a megértés igazabbá tette, azt tükrözte, amilyen akkor volt. A hangja *ő* volt, és ő *volt* a hangja. Ezért lehetett az, hogy minden, amit csinált, oly erőteljes volt: igaz a maga számára és számunkra is.

Arról is meg voltam győződve, hogy soha nem kapott méltó, megérdemelt elismerést. Talán korának társadalmi erkölcsei miatt, vagy Shirley lojalitása és szerénysége miatt tűnt úgy, hogy a férfi árnyékában élt, aki valaha a társa volt, s akivel együtt dolgozott. Alan Lomax lenyűgöző könyve, a *The Land Where The Blues Began* pillanatnyi elismerést hozott neki, a férfi által írt köszönetnyilvánítás révén… „Shirley Collins, aki velem volt az utazás során". Ez így kegyetlen, hamis és nagy udvariatlanság azzal szemben, aki élettárs, kutatótárs és felfedezőtárs is volt egy személyben. Az az *ő utazásuk* volt, az *ő felfedezésük*.

De ez szerencsés bűn volt, boldog bukás. Shirley dühös lett, és látta, hogy ideje beszélni az utazásról úgy, ahogy ő maga átélte. Az igazság, csakúgy, mint a gyilkosság, kiderül. Elkezdett írni, és az *America Over The Water* című különleges könyvével, amiben elmeséli tapasztalatait Alan Lomax-szel tett Államok-beli dalgyűjtő útjukról, megtörte hallgatását.

Ahogy mélyült a barátságunk, a Current 93 elkezdett dolgozni a *The Inmost Light* című trilógia harmadik részén. Michael Cashmore, Steven Stapleton és jómagam létrehoztunk egy komplex sorozatot egymásba illeszkedő dalokból, amik spirálisan mozognak egy olyan cím körül, amit Arthur Machen adott páratlan novellásкötetének. Azonban a mi *The Inmost Light*unknak nem volt köze Machen azonos című novellájának cselekményéhez.

A trilógia nyitódarabja a *Where The Long Shadows Fall* címet kapta, amely összehívja Louis Wain és Charles Sims vizionárius művészek, valamint a tizenhetedik századi zeneszerző, William Lawes szellemét. Utóbbiról majd a következő bekezdések egyikében teszek bővebben említést. A trilógia második része, az *All The Pretty Little Horses* Nick Cave és jómagam duettjével indul – egy borús altatódallal, ami az album címe is egyben –, és Nick énekével fejeződik be, ahol ugyanezt a dalt egyedül énekli. A harmadik és egyben záró darab, a *Stars Are Marching Sadly Home* az altatódalhoz való visszatéréssel fejezi be a trilógiát. Megkérdeztem Shirley-t, hogy elénekelné-e. Meglepetésemre és nagy örömömre beleegyezett. Egy kicsit eltérő szövegverziót használt ahhoz képest, amit Nick Cave az előző albumon. És tökéletes volt. Shirley újra énekelt, és az én szívem is dalolt. „*Blacks and greys / Dapples and bays / All the pretty little*

horses…" [„Fekete és szürke / foltos és tarka, / az összes szép kis lovacska…"]

Továbbra is javasoltam Shirley-nek, hogy vegyen fel önálló lemezt, és sokszor kértem, hogy lépjen fel a Current 93-vel Londonban. Általában azt felelte: „nem". Volt, hogy azt mondta: „igen", majd felhívott, mielőtt a koncert és a fellépők névsora meghirdetésre került, és azt mondta, hogy az egész szorongást kelt benne, s haragudnék-e, ha visszamondaná. Azt mondtam neki: „Shirley, szeretem, és bármit érez maga számára a legjobbnak, az lesz a legjobb nekem is. Ha azt akarja, hogy ne kérjem meg többé, csak szóljon és… Akkor ne kérjem többé?"

„Ó, *de,* Tibet! Kérjen meg újra. Ha folytatja, akkor egy nap »igent« fogok mondani. Ha nem kérne többé, borzasztóan csalódott lennék. Furcsa, de ez tart valahogy életben."

Tíz év telt el. Találkoztunk egy italra, gyakran beszélgettünk, elmentük ebédelni vagy vacsorázni. 2004-ben kiadták az *America Over The Water* című könyvét, mely nagy elismerést kapott. Változtak a dolgok az életében. De egy valami nem változott…

„Shirley…"

„Tibet!"

„Új albumot veszünk fel. A címe *Black Ships Ate The Sky*. Tegnap éjjel rémes álmom volt arról, hogy az Antikrisztus erői megtámadják a *Földet! Fekete hajókon* jönnek. *Tele* van velük az égbolt. És…"

„Megeszik az eget?"

„*Pontosan!* Csak nem *ugyanezt* álmodta? Tényleg? Azt hittem, nem… *Mindenesetre,* a központi dal, ami körül az album témája forog egy Charles Wesley-*himnusz*. Az „Idumæa". Megkérem majd néhány barátomat, hogy énekeljék fel… Antony-t, Marc Almondot, Bonnie „Prince" Billy-t, Clodagh Simondst, Baby Dee-t és másokat… megtenné, hogy…

„Nagyon *szeretném,* Tibet!"

„Ó, *köszönöm,* Shirley. Apropó, az álmom vége az volt, hogy Krisztus *legyőzi* az Antikrisztust, így hát *ne* aggódjon…"

„Hála az *Égnek,* hogy így történt, Tibet!"

Pár héttel később, kaptam egy szalagot Shirley-től…

„Tibet, számos verzió van rajta. Azt javaslom, hogy az első három szöveges verzió valamelyikét használja. Ne is hallgassa meg a többit…"

„Alig *várom,* hogy hallhassam őket! Mit ért »a többi« alatt?"

„Van egy pár énekelt verzió a végén. De ne hallgassa meg őket, Tibet. Szörnyűek…"

Harminc perccel később…

„*SHIRLEY!* Mind nagyszerű… de én az első *énekelt* verziót fogom felhasználni. *Fenomenális!*"

„*Reméltem,* hogy talán ezt mondja majd…"

VII.

2010. január:

„Shirley Collins, a *Brit Birodalom Rendjének tagja!* Márciusban leszek 50 éves és 25 éve alakult a Current 93. Úgy ünnepeljük meg a két születésnapot, hogy májusban két estén játszunk a londoni Forumban. *Óriási* helyszín. Lehetne, hogy…?"

„Talán legközelebb, ha lehet, Tibet…"

„*Rendben!* Visszajövök a *sírból* is, hogy megkeressem!"

2013. december:

„Shirley…"

„Csak nem a 60. születésnapja van? Vagy esetleg a Current 93 lesz 60?"

„Nem, még nem. Azonban épp most fejeztük be az új lemezünket, az *I Am The Last Of All The Field Fell* címűt, és…"

„A cím – ez egy John Clare sor. Ő a *kedvenc* költőm!"

„Nekem *is* az egyik kedvencem, Shirley. Különben a lemezbemutató a londoni Union Chapelben

lesz jövő februárban. Hihetetlen, hogy kik lépnek majd fel: a *brilliáns* zongoraművész, Reiner van Houdt; Tony (TS) McPhee a *Groundhogs*ból!, aki az egyik legnagyobb hősöm; a gitár-géniusz James Blakshaw; Ossian Brown a tekerőlantos bűvölőmanó; Andrew Liles az elektromos boszorkány; *és te jó ég*, Bobbie és Jon Seagroatt, *megintcsak jó ég*, a Comusból; a *csillagszerű* és *ihletett* Jack Barnett a *These New Puritans*ből; a *megszállott* Carl Stokes a *Cancer* nevű *death-metal* bandából lesz a dobos. Megkérhetem, hogy… ?"

„Ezek után úgy néz ki, hogy a színpad meg is telt… nekem nem is maradt már hely!"

„Megnyitná az estét, mint a mi különleges, különleges, *különleges* vendégünk? És elénekelne egy-két dalt? *Kérem…*"

„Igen."

2014. február:

Az én legkedvesebb, jó öreg barátom, Geoff Cox színpadra lép. „Jó estét hölgyeim és uraim. Valami igazán, de igazán különleges dolog jön. 30–35 év után először áll újra színpadon: *Shirley Collins*. Kíséri: Ian Kearey!"

„Azt hiszem, hogy David Tibeten kívül senki másért nem tettem volna meg ezt… Ő pedig: Ian Kearey… *„Hush-you-bye / Don't you cry / Go to sleepy, little baby / When you wake / You shall have / All the pretty little horses…*" [„Csíjja-csícsijja / Ne sírj / Aludj, kis gyermek / Mikor felébredsz / Az összes szép kis lovacska / Tiéd lesz…" Vagy: „Csíjja-csíjja, kis babám, / ne sírj, Csimotám, / menj aludni, / s ha felkelsz, / tiéd lesz / az összes csinos lovacska ám…]"

A mese erkölcsi tanulsága: az Igaz Szeretet *Mindig* Győz!

VIII.

Mióta beleszerelmesedtem Shirley-be és Dollyba, igazából Shirley-vel találkoztam többet, és a találkozások a mai napig tartanak. Habár jelenleg az ő születésnapja alkalmából, előtte tisztelgünk, persze meg kell említenem az ugyannyira csodálatos Dolly-t is.

Természetesen, nagyon akartam Dollyval találkozni, és sikerült is Shirley közbenjárásával. Miss Kattel mentünk Granthambe, ahol Dolly akkoriban lakott, nálam volt az összes lemeze, amin valaha játszott, aláírásgyűjtés céljából, valamint egy hordozható DAT magnó. Ahogy ezeket a sorokat írom, éppen rápillantottam a The Young Tradition *Galleries* példányára, amit Dolly ezekkel a sorokkal írt alá nekem: „Micsoda rajongó! Köszönet Istennek! Szeretettel Dollytól." Aztán a szendvicsek, a tea és keksz után Dolly odament a társalgóban felállított pianínóhoz.

„David, kérdezett a *Secular Mass*ről, amit Maureen Duffy-val, a költőnővel írtam. Nagyon szeretném lemezre venni, de egy vagyonba kerülne… Mindegy, ez van…"

Rögzítettem Dolly és Maureen projektjének egyetlen létező változatát. Dolly dúdolt, s volt úgy, hogy énekelte a librettót. Csaknem egy órányi, gyönyörű, szívszorító anyag. Ha egyszer majd bemutatásra kerül – mert ez volt a cél –, bizonyítani fogja Dolly elképesztő és mellőzött tehetségét.

A Child *Ballads* kis kötetében van egy általam kézzel írt lista azon dalokról, amiket egy közös Dolly–David albumra szántunk. Ám nem került rá sor, hogy felvegyük. Éppen Oxfordban voltam egy fesztiválon, ahol az angol zeneszerzőt, William Lawest ünnepeltük, akinek halála arra indította I. Károly királyt, hogy „a zene atyjának" nevezze, amikor Shirley hívott telefonon, hogy Dollyt holtan találták a házában. Egy kökénybogyókkal teli, felborult váza volt az asztalon, amiket előzőleg a közeli erdőben szedett. Dolly temetésén egy csokor virágot hagytam egy Henry Vaughan versidézettel: *„They Are All Gone into the World of Light!" [„Mindannyian a Világ Világosságába térnek!"]*

IX.

Shirley egyszer (nem emlékszem, az előtt, vagy az után történt-e, mikor azt mondta, ha *lenne* egy titkos követője, akkor *szerinte* én *lennék* a lehető legalkalmasabb erre) a valaha létező legkritikátlanabb rajongónak nevezett. Tiltakoztam. Valamennyi alkotását nagyon szeretem, azonban párat közülük (talán) egy *parányival* kevésbé. Tudta, szenvedélyesen rajongok a munkáiért, és azt is, hogy leghőbb vágyam begyűjteni mindent, amihez valaha is köze volt, s ezért alkalmanként eltitkolt előlem olyan projekteket, amelyekben részt vett. Az igazat megvallva, *csak* egyet.

„Shirley… ráakadtam a kiadott lemezeinek egy igen részletes diszkográfiájára. Mi *ez* az album, amit itt említenek? Soha nem beszélt nekem róla… Tempo Records, STMP 9031-es katalógusszámmal, 1982-ben adták ki. *Négy* dalt énekel rajta: a „Hey Diddle Diddle"-t, a „Polly Put The Kettle On"-t, az „I Had A Little Nut Tree"-t és az „Old Mother Hubbard"-ot."

„Ó, hát megtalálta *ezt is*. Nagyon ritka. Nem lesz már belőle elérhető példány."

„Pedig épp most vettem belőle *kettőt*. Aláírná nekem *őket?* Nagyon izgatott voltam, hogy megtudjak pár dolgot a *70 Golden Nursery Rhymes* albumról. Van esetleg valami kiadatlan vagy alternatív változat a birtokában? *Fizetek* értük!"

„*TIBET!*"

X.

Most, ahogy ezeket írom, közel 25 év elteltével, hogy először találkoztam Shirley-vel, visszaemlékszem arra, mennyiben változott meg az életem attól a perctől fogva, hogy lejátszottam a *The Power Of The True Love Knot* lemezt, és mennyire megindított. Majd minden nap hallgatom őt. Amit csinált, mindenhova elkísért, és mindenkinek csak dicsértem őt, bárkivel is találkoztam. Tudom, hogy amit akár Dollyval, akár Dolly nélkül létrehozott, az az ellenállhatatlan szépség, őszinteség és igazság művészete. Önmagának énekelt és Angliának énekelt. Nekem énekelt, és nagyon valószínű, hogy neked is. Mi egyebet mondhatnék még, mi egyebet írhatnék még? Csupán ennyit…

XI.

Jó pár évvel ezelőtt, az *America Over The Water* című könyv előszavában azt írtam, hogy Shirley volt a legközelebbi csillagunk. Ennek a múltidézésnek azt a címet akartam adni, hogy „The Queen Of England". Amikor megkérdeztem Shirley-t, hogy adhatom-e ezt a címet, azt felelte: „A királynő szó zavar, sőt feszélyez is engem, attól tartok… Tudja, én egy egyszerű nő vagyok."

Ő most is olyan szenvedélyesen és szépségesen fénylik, mint mindig. Ő a hó és a láng szökőkútja, a királynő, aki egy álmodó vidék fölött énekel. Számomra, mint sok más ember számára ő Anglia titkos, igazi királynője.

Shirley, szeretem, és örökké szeretni fogom. Köszönök mindent, mindig, örökre. Boldog születésnapot.

Hastings, 2015. április 21.

Barátja és rajongója:

David Tibet

Ford. Erdélyi Adél